

DIRANAZ

SİNOB HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

CUMURİYETİMİZİN ONÜÇÜNCÜ YILI İÇİN FEVKALÂDE
OLARAK 40 SAYFADIR

İçindekiler

13 Yıllık Eser	İbrahim Ertuğrul
En Büyük Bayramımız	Ş. Sami Kubilây
Türk Dili ve Atatürk	Dilâver Can
Türk devriminin değerini ve gerçekliğini	Ferid Dikmen
Büyük Millî Bayramımız	Ali Ersoy
Aziz Cumhuriyetimizin on üçüncü yıl	Ferid Dikmen
Ulu Bayramımız	Selâhattin Akdemir
Ülkümümüze Bağlanmak	Ali Par
Ülkümde	M. İhsan
Vatan Uğrunda	Güzide Kars
At	Şeref Kayaboğazı
Türk oğlu sevin	Ş. Sami Kubilây
Sinob zeytin ağacı	N. Dünder
Deniz ve Ben	Cihad Rüşdü
Evimizin bu yıl içinde çalışmasından bir yaprak	* * *

SAYI : 10

29 Birinciteşrin 1936

İmtiyaz sahibi: Sinob Halkevi İdare heyeti

Neşriyat Direktörü: Ali Par.

(Basıldığı yer: Sinob İl basımevi)

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAGANIDIR

SAYI: 10

29/10/1936

DIRANAZ

Ayda bir defa çıkarılır, Sinob Halkevi kültür dergisidir.

Atatürk Diyor ki: (10)

Gençler! Cesaretimizi takviye ve idame eden sizsiniz. Siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız. Ey yükselen nesil! İstikbal sizin. Cumhuriyeti biz tesis ettik onu ilâ ve idame edecek sizsiniz.

Cumhur Başkanımız K. ATATÜRK

GERMAN T. 1
TUTK
ART
1910

TURK TARIH KUTUPHANESİ

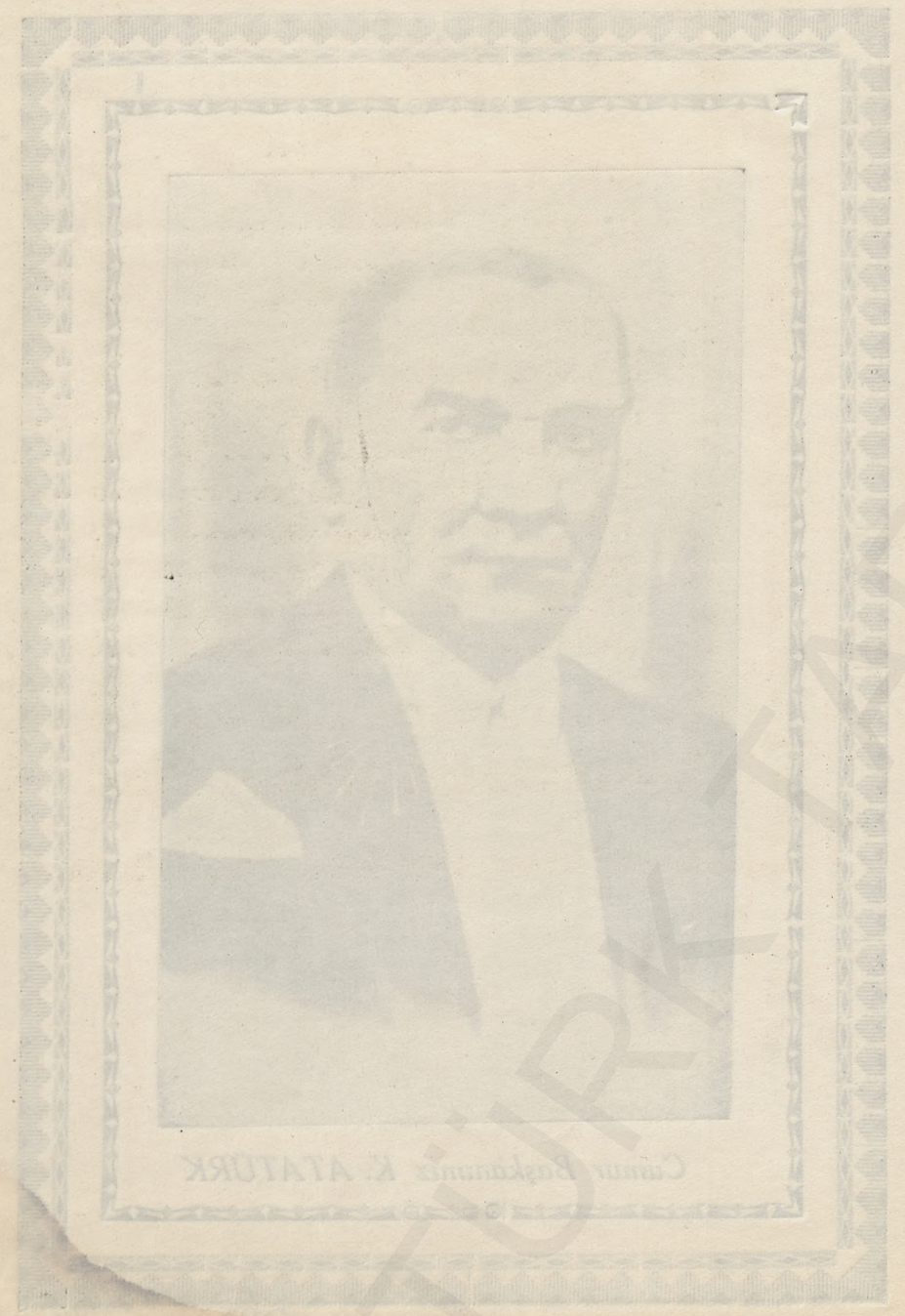
20/10/1930

SAYI: 10

DİBANA

Ayda bir defa çıkarılır. Sinop Halkı Kültür Dergisidir.

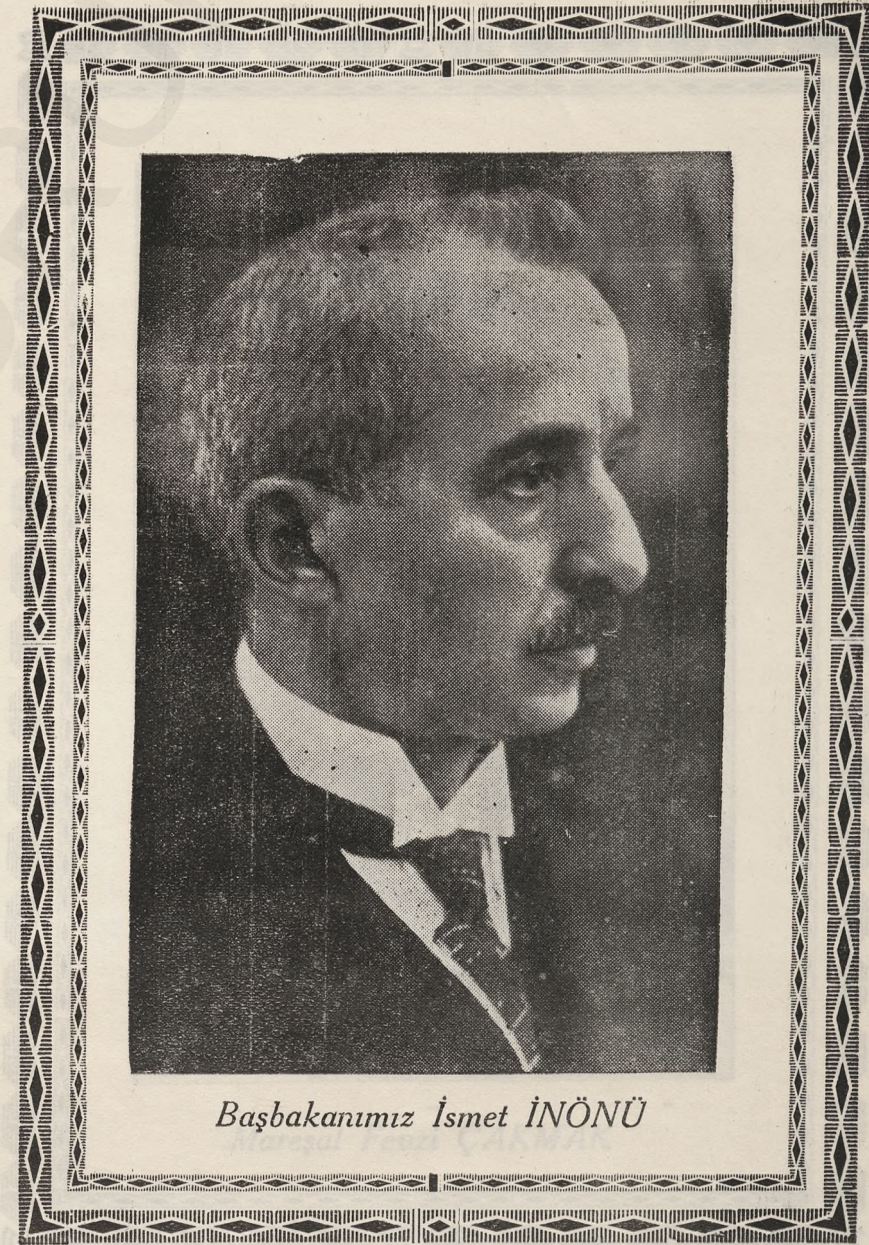
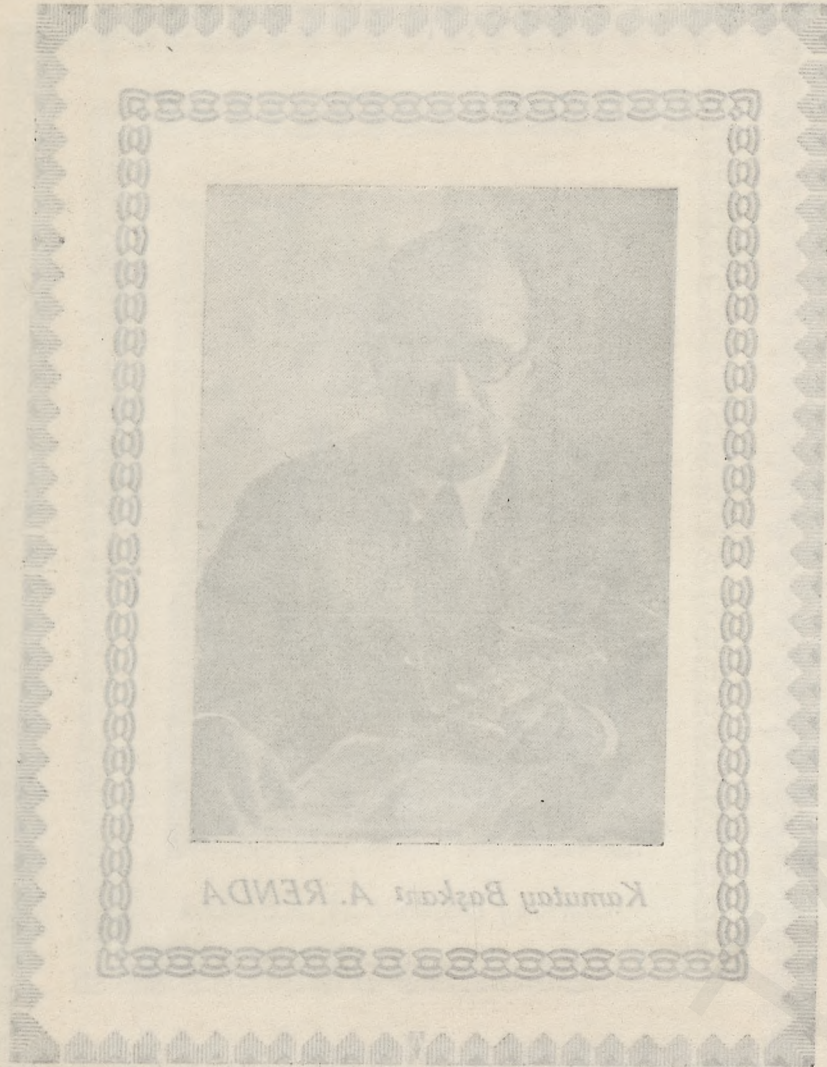
Atatürk Diyor ki: (10)
Gençler! Cezaretimin takviye ve idame eden sizsiniz. Siz sima-
kelemlerinizle ve ilham ile insanlık mertebesinin, vatan muhabbetinin,
fikir hürriyetinin en kıymetli teminatı olacaksınız. Ey yükselen nesil! Latik-
bal sizin Cumhuriyetini bir tesir ettik onu ile ve idame edecek sizsiniz.

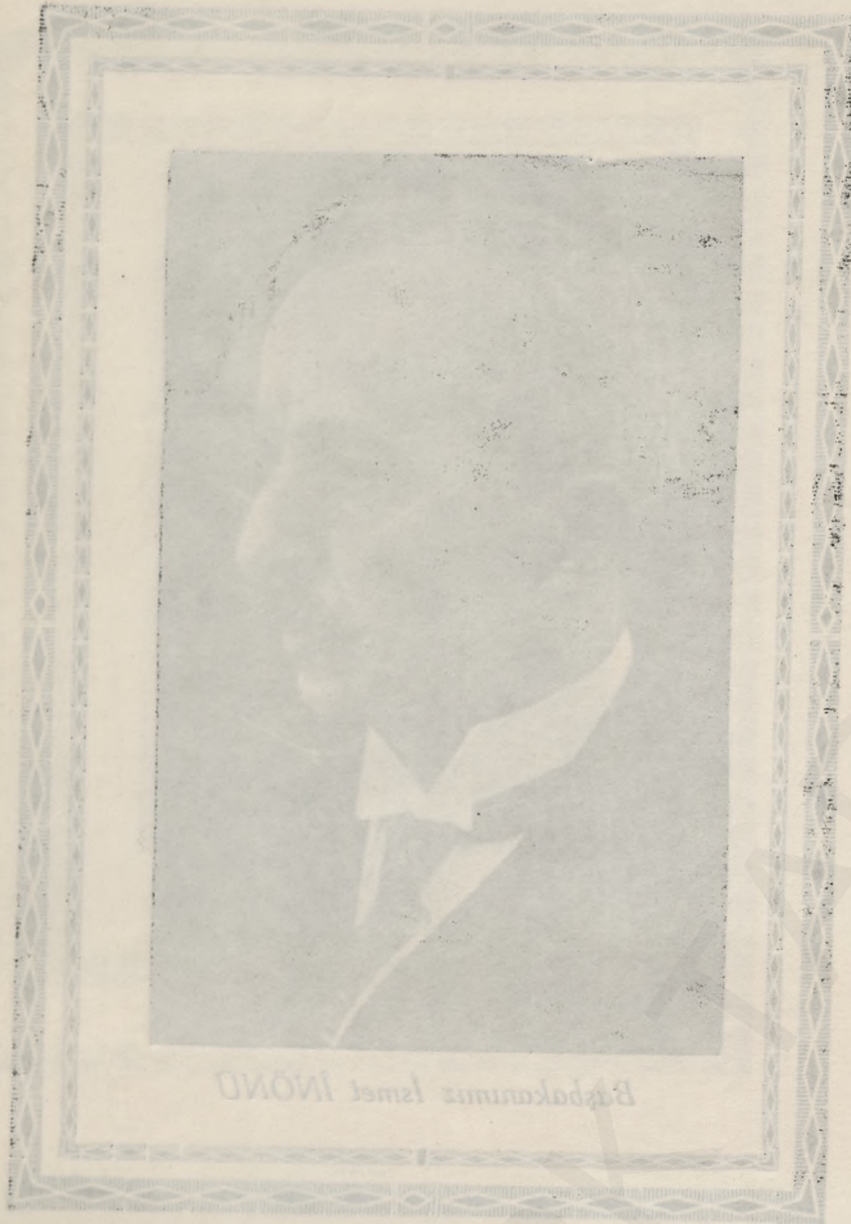

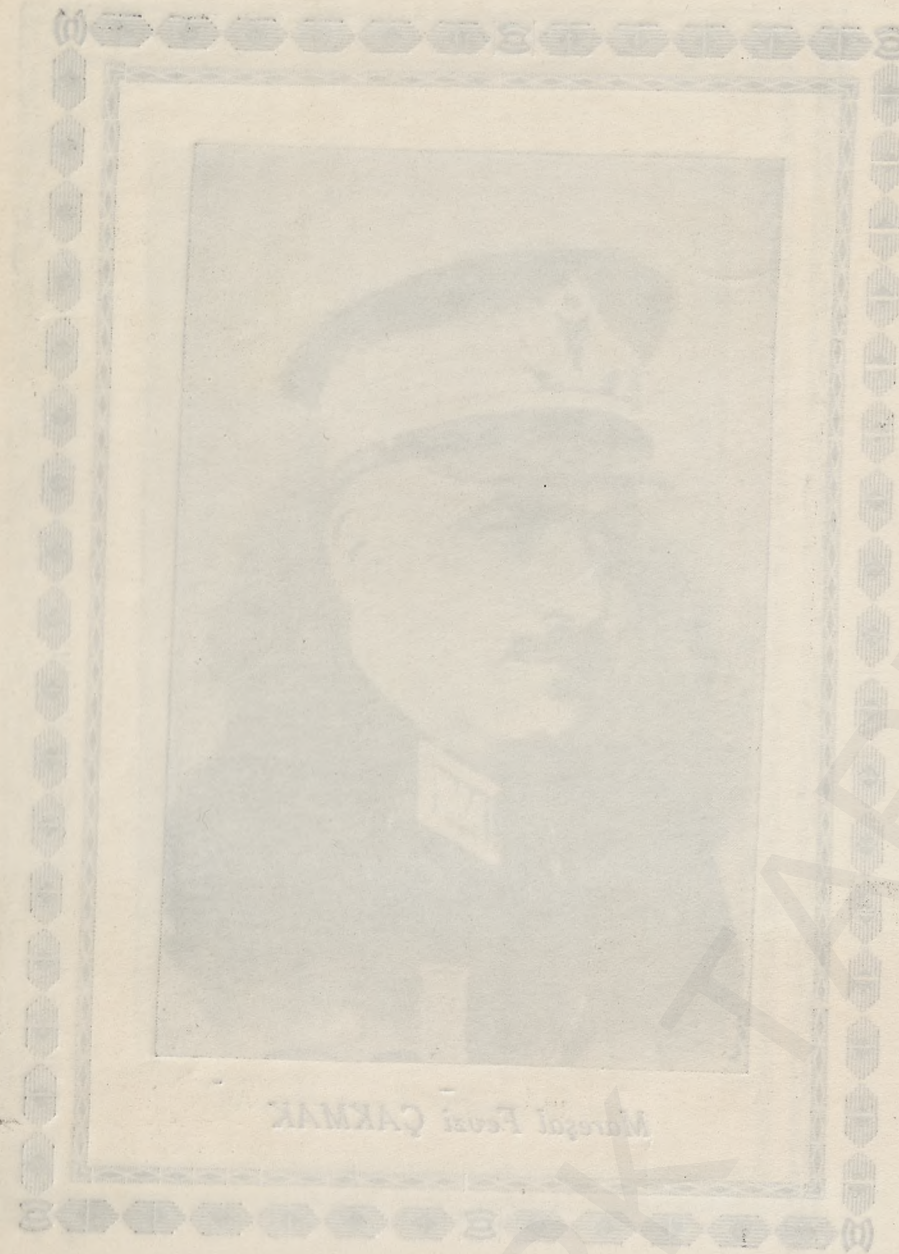
Cumhuriyetin Kurucusu K. ATATÜRK

Kamutay Başkanı A. RENDA

*İç İşleri Bakanı ve C. H.
Partisi Genel Sekreteri
Ş. KAYA*

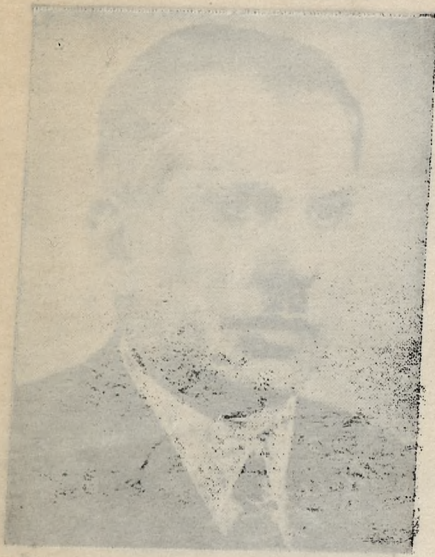
Sü. Bakanı K. ÖZALP

*Dış İşleri Bakanı
T. Rüştü ARAS*

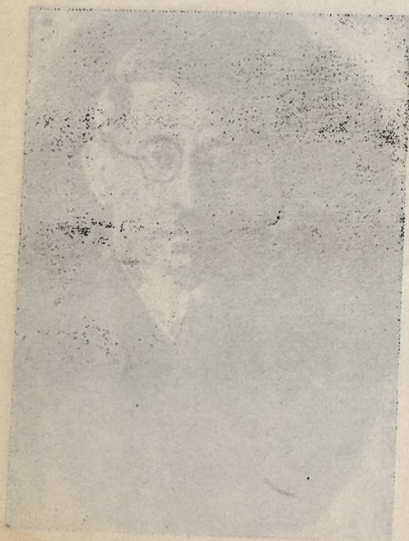
*Maliye Bakanı
F. AĞARALI*

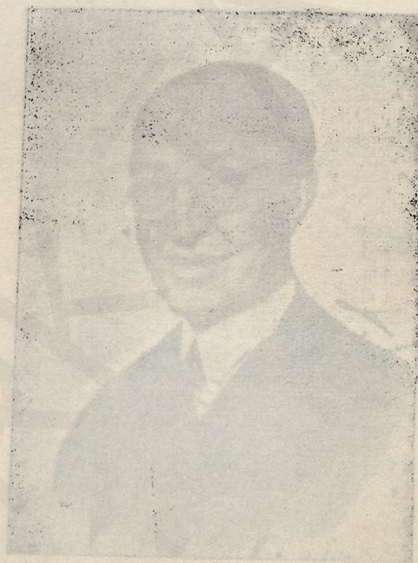
Sü. Bakır K. ÖZALP

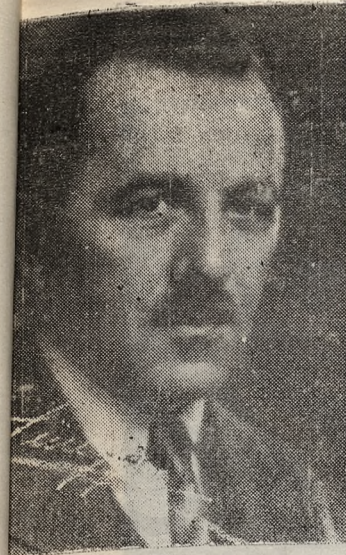
İ. İşleri Bakanı ve C. H.
Partisi Genel Sekreteri
Ş. KAYA

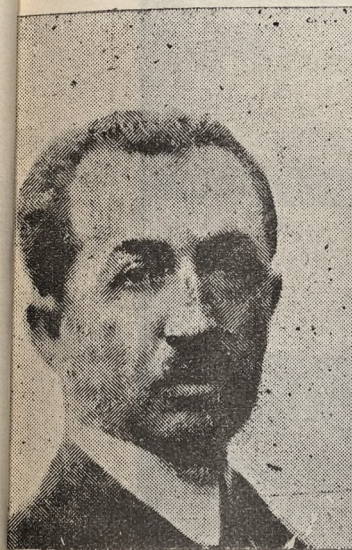
Milliye Bakanı
R. AÇARALLI

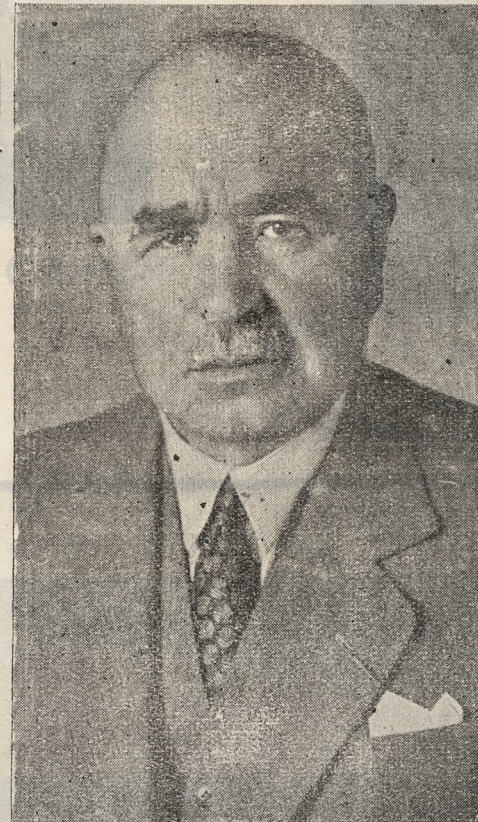
Dış İşleri Bakanı
T. Rıfık ARAS

Adliye Bakanı
Ş. Saraçoğlu

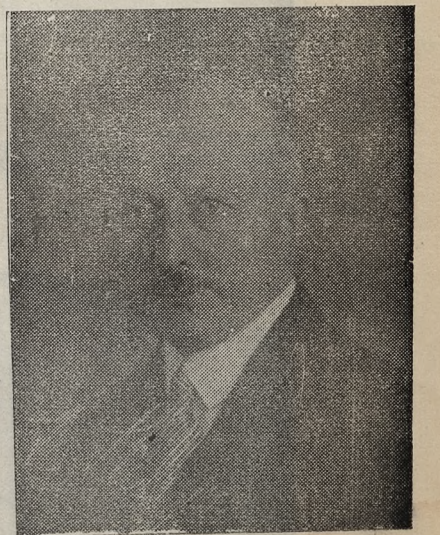
Kültür Bakanı
S. Arıkan

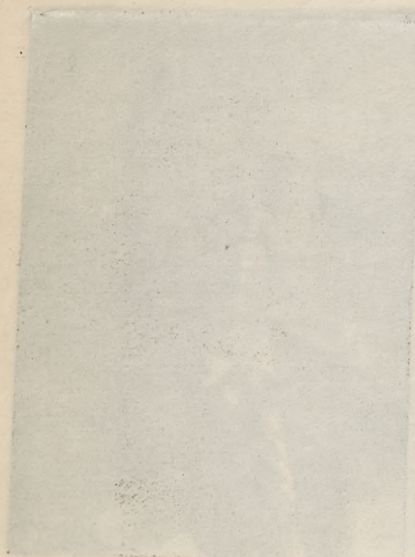
Bayındırlık Bakanı
A. Çetinkaya

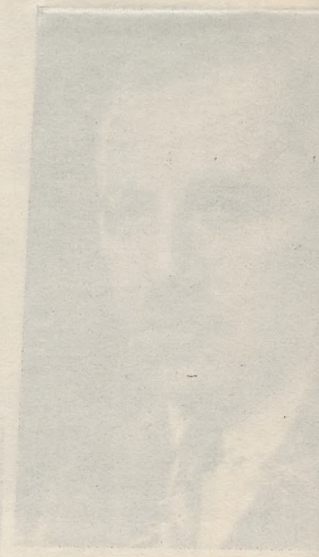
Sihat ve İctimaî M. Bakanı
Dr. R. Saydam

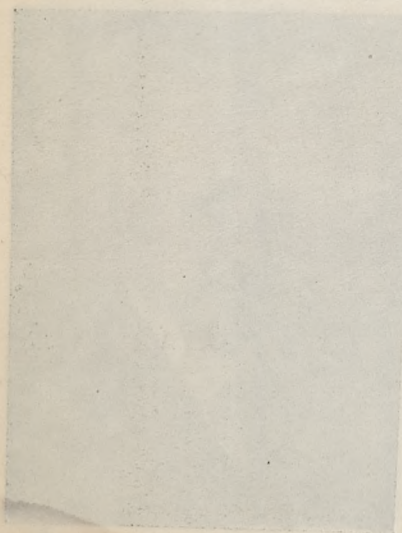
Gümrük ve İnhisarlar Bakanı
R. Tarhan

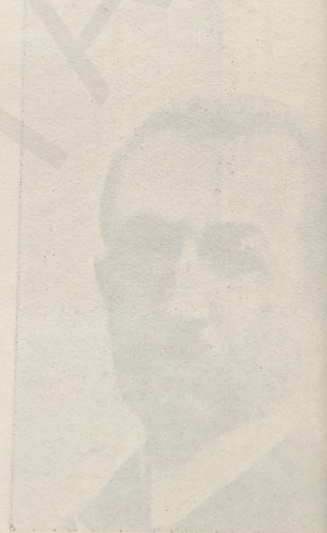
Sıhhat ve İktisat M. Bakanı
Dr. R. Saydam

Adliye Bakanı
S. Saracoğlu

Öğretim ve İktisat Bakanı
R. Toham

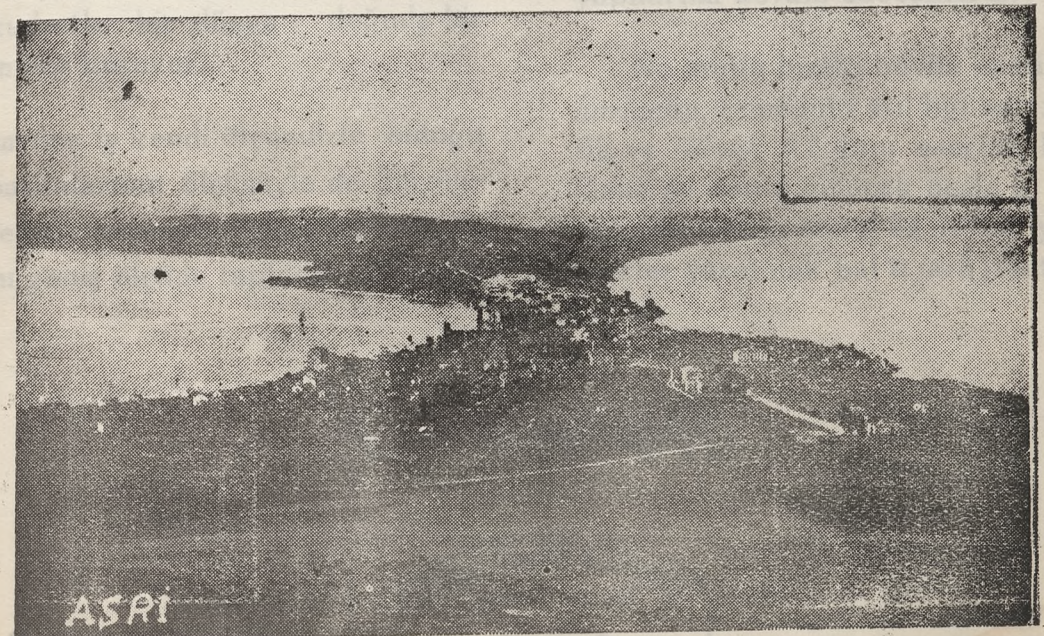
Kültür Bakanı
S. Arkan

Ekonomi Bakanı C. BAYER

Ziraat Bakanı
Muhlis ERKMEN

Sinobun iç ve dış liman olarak görülen umumî manzarası

29 İlkteşrin 936

İBRAHİM ERTUĞRUL

13 YILLIK ESER

Her 29 İlkteşrin , geçen bir yılın , yüz yıllık bir eskiliği deviren ulusal devrim tarihinin başıdır. Anlamı o kadar geniştir.. Yalnız biz değil , bizi uzaktan tanıyanlar da böyle görüyor...

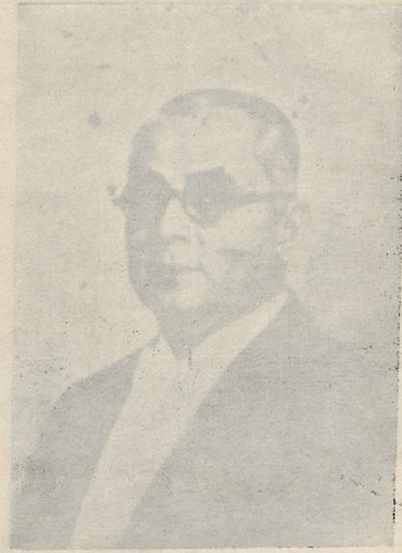
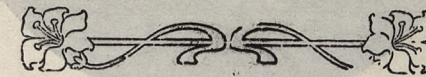
Ne yaptık demek gerekir mi?.. Eser meydana... Şimdi yapacaklarımızın planlarıyla meşgulüz. Dün biten beş yıllık programa bu gün ikinci beş yılı ekledik.. Yarın üçüncüyü ekliyeceğiz. Yine her yıl yeni bir sosyal devrimin bile görüp tanıyabildiği dün, bizden, yüz yılların çabukluğuyla uzaklaşıyor. Tarihin , haksız yere vurduğu 600 yıllık kara damgası, ulusal bir enerjiyle Dumlupınar, İnönü ve Sakaryada kaniyle silen TÜRK , bu gün 6000 yıllık soyunun temiz kanından aldığı kudretle bir dünya ; doğuda bir batı dünyası kuruyor..

Başarılan iş kendi ölçümüzle olduğu kadar başkalarının ölçüsüyle de büyüktür. (İstemek, yapmak demektir) sözünün anlamını geniş ölçüde taptadık. Anladık

ve Dünya anladı ki: on üç yıl içinde Türk uzmanlarının, Türk mühendislerinin elle yaratılan abideler, fen ve sanat şehirleri, bir kaç yüz yılın eseri olabilir ancak. Biz bunu 13 yılda başardık..

Onüç yıl önceki arda hayatını, duyuş ve görüş farklarını göz önüne getirirsek, manevî alanda yapılan devrimlerimizin genişliğini daha kolay anlamış oluruz.. Kısaca , on üç yılın her yılı , Türk ulusu için yüz yıla imge olacak kadar geniş anlamlıdır.. Gelecek nesiller , bu sağlam temel üzerine kurulmuş olan Cumhuriyet yapısının öteki katlarını tamamlarken , her katın tamamlanışında, temelin sağlamlığını daha iyi görecekler ve temeli hazırlayanların hayatını imrenle anarak yapılarına devam edeceklerdir.

Ne mutlu bizdeki büyük eserin , Cumhuriyetin, temelinin atıldığı zamana yetiştik ve Büyük ATAnın eserine katıştık.. Gene ne mutlu gelecek nesle ki , Büyük ATAnın attığı temel üzerinde yeni yeni eserler yarat nak baktı yarlığını tadacak..

En Büyük Bayramımız

Ş. Sami Kubilây

Cumuriyetin on üçüncü yılına da şeref ve şan dolu bir varlıkla basıyoruz. Bu on üç yıl On üç asra sığdırılamıyan engin harikalar, mucizeler, şimşekler ve yıldırımlarla dopdolu bir on üç yıl. Mu-

kaddes yıllar. Kurtuluşu yıllarımız.. Refaha, özgenliğe kavuştuğumuz ve yaşamağa hak kazandığımız yıllar.. Ohalde bu mubarek bu kutsal yılların her ayını bir asrın keyfiyet itibarile karşılığı olarak göstersek hiçte muba-

İlhamımız, C.H. Partisi İlgönkurul Başkanı S. Yurdakul

lağa yapmış olmayacağız. Biz bütün acunda hiç kimseden yardım beklemeden bütün bir erkinlik ve egemenliğimizi, kurtuluşumuzu ve kuruluşumuzu ancak kendi kuvvet ve emniyetlerimizle dayanarak yaptık. Ancak bütün bu emniyet, kuvvet ve kuvvetimizin mihrabı o emsalsiz ve Büyük Şefin yüksek varlıklarında tecelli etmiştir. Atatürksüz Türkiye olamaz. Kemalizmin ebedileşen eserleri karşısında kamaşan gözler onun yüksek varlığı ve kudretli karşısında hayran ve mebhut kalmışlardır.

Cumuriyet devrinde yapılan harikulâde ve engin taze davrimlerin o büyüklüğünü en kudretli kalemler bile izah ve ifade edemez.

Türkiye kurtuluş ve yeni kuruluşile tarihte ve acunda şimdiye kadar eşi ve emsali görülmemiş ve görülmiyecek olan mucizelerin, galibiyetlerin ve kabiliyetlerin mümessili olarak bulunuyorlar ve bulunacaklardır.

Bütün bu muvaffakiyetleri, en büyüğünden, yani Atasından, Atatürk'ünden aldığı hız, iman ve enerji ile başarmıştır. Ve bütün imanımız, bütün mihrabımız ve enerjilerimiz onun yüksek varlığında ve benliğinde gömüldür. Ulusal şerefimizi, şanlı Bayrağımızı, aziz namusumuzu kurtaran odur. O Büyük Şef, Atamız, canımız Atatürkümüzdür.

İnönülerinin, Dumlupınarların, Sakaryaların eşsiz büyük kahramanı.. Cumuriyetin ebedî banisi odur.. Türk Ulusunu soysallıkta dünya ulusları fevkına çıkaran harikulâde insan işte odur.. Bize şapka inkilâbını, tevhidi tedrisat devrimini yapan ve yaratan, medenî kanun ve borçlar kanununu tedvin ettiren ve Türk ulusuna bahş edan o büyük dehanın fışkıran enerjisidir. Medreseleri kapatan, softa bozuntularına son veren, Türk kadınına hak ve hürriyet veren ona yaşamak için teneffüs ettiren o büyük Atadır.

Yeni yazıyı bize öğreten bizzat okutan baş öğretmenimiz o büyük varlığımızdır.

Bizi Mudanyadan - Lozan, Lozandan - Montrö ufuklarında şeref ve şan kaynaklarına ulaştıran o büyüğümüzdür..

vatanda yer yer fabrikalar, köprüler kurduran, geniş yurda şimendüferler, yollar yaptıran hep odur, yaratan ve yaşatad hep odur. Sana " Vatanımızı, şerefimizi, hürriyetimizi, hayata yaşayabilmek kiymetini veren her şeyi borçliyiz.. "

Sana yanan, tutuşan avuçlarımız ve hür gürbüz seslerimizle bağırıyoruz var ol, yaşa, yüzbinlerce sene ebediye te akup gidecek olan varlığınla, büyük Ulusunla, Cumuriyetinle yaşa diyoruz ve haykırıyoruz..

Büyük Atatürk'ten vecizeler..

Memleket ve milleti mesut etmekten ibaret olan maksat behemehal hasıl olacaktır. Çünkü bu maksat hakkın da maksududur. 1924

Felâket başa gelmeden evvel onun esbabı mania ve müdafaası düşünül-
mek lazımdır. Geldikten sonra teellü-
mün faydası yoktur. 1920

Her taarruza karşı, daima mukabil
taarruz düşünmek lazımdır. Mütakabil
taarruz ihtimalini düşünmeden ve ona
karşı emniyete şayan tedbir bulmadan
hareket edenlerin akıbeti mağlûp ve
mühazim olmaktır, münkariz olmak-
tır.

Ne kadar zengin ve müreffeh olur-

sa olsun istiklâlden mahrum bir millet,
beşeriyeti mütemeddine müvacehesin-
de uşak olmak mevkiinden yüksek bir
muameleye kesbi liyakat edemez. Ec-
nebi bir devletin himaye ve sahabetini
kabul etmek insanlık evsafından mah-
rumiyeti, aciz ve meskeneti itiraftan
başka bir şey değildir. Filhakika bu
derekeye düşmemiş olanların isteye-
rek başlarına bir eenebi efendi getir-
melerine aslâ ihtimal verilemez. Bina-
enaleyh, ya İstiklâl, ya ölüm.

Gençler! Cesaretimizi takviye ve
idame eden sizsiniz! Siz almakta oldu-
ğunuz terbiye ve irfan ile insanlık
meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir
hürriyetinin en kıymetli timsali ola-
caksınız. Ey, yükselen yeni nesil! İstik-
bal sizsiniz. Camuriyeti biz tesis ettik,
onu ilâ ve idame edecek sizsiniz.

1936 Vilâyet Genel meclisi üyeleri ve idare Başkanları

Türk Dili ve Atatürk

Dilâver Can

Ortaokul Türkçe öğretmeni

Atatürk bilginleri topladı Kurultaya ,
Ülkümüzü dünyaya dağıta, yaya, yaya
Yürütüyor devrimi yaratıp kafasında ,
Bizi canlandırıyor özbenlik aynasında..

Yürüyoruz ileri, yok bize yokuş, iniş..
Amacımız büyüktür, dilimiz kadar geniş.

Arap, Acem dilinden artık kurtuluyoruz ;
Pürüzsüz öz Türkçeyi devrimle buluyoruz...

Yüz yılların altında kalan her yığınınan,
Ülkümüzde yer alan her yeni akınından

Bir kol daha alarak sel olduk akıyoruz !
Medeniyet ufkunda nur gibi çakıyoruz..

Yarın bize uğurlu günleri müjdeliyor !
Doğan her yeni güneş bir karanlık siliyor..

Başımızda Atatürk oldukça bizim ile
Güzellik vereceğiz hem gürda, hem öz dile..

Yiten varlıklarımız yeniden canlanacak !
Ana gurd bu devrimle daha aydınlanacak ;

Daha neler yapacak, neler yaşayacağız !...
(ATA) bizi tutacak, biz onu saracağız...
Amaca varacağız !..
Amaca varacağız...

Türk Devriminin değerini ve gerçekliğini kavrayamıyanlara

Yazan : Ferid Dikmen

Öyleleri yokmudur, çok... Bunlara çifte kavrulmuş bilgisizler demek daha uygundur. Bunlar kimlerdir? Şu, bu deyildir; her yerde, içimizde gezip dolaşan, bizden olan bir çoklarıdır.

Hatasız, eksiksiz insan pek azdır. Bunu takdir ederiz. Fakat bu noksanını bilmiyen o gipiler, kendi (noktai nazar)larında indî fikir ve kararlarında ısrar etmekte, direnmekte haklıdır. Umurun, Cumhurun kabul ve ızanım, mantığın tasdik ettiğini (kabul) etmek gerekmezmi? Şu kadarki bu kabul ve tasdik etmek de ilgi, bilgi ve ülgü ile belirir, genişleşir, gerçek olur.

Böyle olunca da bu durum karşısın da ne denebilir? O zaman her şey yolunda ve yerindedir. Yapılan işi ne

aykırı gören olur, ne yanlış yollara sapılır, nede boş lafla vakit geçirilir... Bu konu ile ilgili olarak bir kaç misal gösterelim, daha iyi anlaşılır:

Meselâ ilk önce hatırlamıza gelen şudur :

Türkiye de büyük endüstri — Sanayi — hareketlerinin, yurdun ve ulusun istediği kadar geniş bir yolda halk virsel kurum'ar tarafından haman meydana getirilmesinin halen mümkün olamamasından, bu işe yetecek büyük sermaye ile bnnu başaacak teknik bilgili kişilerin az bulunmuş olmasından ötürü daha çok gecikmesi doğru görülmediğinden meselâ (şöke) işini hükümet kendi eli ile kurtarmağa ve başarmağa karar vermiş idi. Birde

Sinob Halkeyi İdare Heyeti

bakdık ki etraftan dürlü fikirler ortaya döküldü; bu işin güç olacağı, ziyan edileceği dürüst idare olunamayacağı, bilmem ne olacağı yolunda mütalealar munakaşalar, boş aydırmalar yükseldi. Sakat düşünenlerin sandıkları, umdukları gibi oldumu? elbete olmadı. Pek güzel fabrikalar kuruldu. Yine pek güzel satış ile - içde ve dışda - büyük bir istek ve sürüm temin edildi, günden güne de edilmektedir.

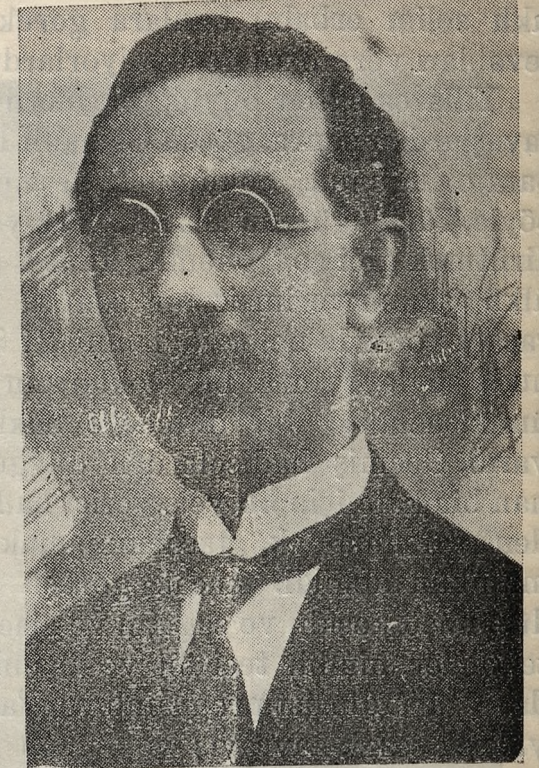
Diğer bir misal : Yeni Türkiye'nin kurulduğu gündenberi yörünen ve her saat ilerileyen şümendüfer işlerinin ilk konuşmaları olduğu, ilk önemli kararların verildiği günlerde bunun, böyle batmış, çıkmış bir devlet, bir millet elile ve parasile yapılamayacağı, ecebilerin ecebleri dolacağı, maliyemin bu işe girmekten ve yarlımdan uzak kalacağı... gibi yaveler savrulmuş idi.

Bunları söyliylen ağızlar, bu işlerde ne dereceye kadar bir ilgi sahibi idiler, bilmiyoruz. Bildiğin iz bir şey varsa bu sözlerin çok sathî ve mantıksızlıkla söylenmiş, mangal başı dedi kodusundan özgö bir söz olması idi.

Düşünmüyor, görmiyorlarını idiki, karşılarında büyük başlıkların yücelikleri güneş gibi doğmuş, belirmiş, kendini gösteriyor... Yeni bir hayat ve canlılık sunan yeni bir kaynak, gürliyor, çağlıyordu. Nasıl ki, elektirik cereyanı da göz'e görülemiyorsa da küçük bir dokunma işi anlatmağa yetiyor, meydana bir şey olmamakla beraber, var olduğu eserile, yaptığı iş ile haman anlaşılıyordu.

Yalnız gözle görülmediğinden ötürü artık nerededir diye sorulur mu ?

İşte saçtığı ışık, işte canlılık... Yalnız küçük bir iz'an meseleyi halleder. Bu iz'ana, irfanda katılmış olursa, düşünmeğe, acaba diye tereddüt etmeğe de

Dergimiz Yazıcılarından
Ferid Dikmen

lüzum kalmaz. Sağlam bir sezis, sağlam bir beyin, en kuvvetli projötörden yüz bin kat üstün olarak karanlığı yırtar, aydınlatır, aydınlar.

Üçüncü olarak şunu bildirelim : Bundan on yedi yıl önce idi. İlkın Havza ve Amasyadan ve daha sonralarda Erzurum ve Sivastan, ulusu uyandıran, düşmanı dövündüren (Türkü kurtarma) hareketi başladığı, (Mustafa Kemal Paşa) dan memlekete hakikatı bildiren beyannameler gelip okunduğu sıralarda bir çoklarının ağızından bu nasıl şey, olamaz, sonu yoktur ses-

leri yükselmeğe başlamıştı: Bunlar, bu işte şahsi bir koku duyuyor, anide karar verilmiş, şöyle geçici bir heves var sanıyorlar, bilir bilmez, zihin bulandırıcı hallerde bulunuyordu. Tabii (aklı selim erbabı) bunlara gereken cevabları vermekte gecikmiyorlardı.

Yıllarca süren büyük harblardan, savaşlardan sonra, göçen Osmanlı İmparatorluğunun çöküntüsü arasında böyle, Türklüğü kurtarmak, Türkiye'yi diriltmek gibi çok önemli, kutsal bir ülkü aşkının verimsiz bir sonuca varacağı yolunda neler söylenmişti? Şunuda söyleyeyim ki bir çoklarının bu ümitsizlikte bir dereceye hakları vardı. Geçmiş hadiselerden duygulanan bir kafa için bu yeis verici hallerden sarsılmamak, tasalanmamak da mümkün değildi. Ancak görüşü iyi, düşünüşü keskin ve sağlam ve alacağı tedbirler, bin bir tecrübe ve ilhamlardan ötürü dürüst programlı ve iz'anlı, yüksek sezgi, kavrayış ve irfanlı bir başa ihtiyaç vardı. Şükür o da doğdu (Gazi). Şu sayfalarda sayılıb, tükenmeyecek binlerce girift bela ve musibetlerden sonra, yalnız ve yalnız yurdu Türklük aşkıyla, nice büyük başların cesaret edemediği çok engin bir alana atıldı: Eşi görülmemiş bir fırtınada karaye düşen (Türkiye gemisini) selâmete çıkardır.

Ülküsünü kavrayan temiz gönül dallarla (kutsal ereğe) kavuştu, olamaz, gidilemez denen nice zorlukları bütün bir sebir ve metanet ve yüksek iman ile öldürdü, Türkün yüzünü güldürdü, kem bakan nice gözleri ve yüzleri soldurdu. Bu ancak Peygamberlere yakışır bir atılıştı zerre kadar şahsi

bir kaygu ve dilek var mıydı? Hemen diyelim ki hayır, yoktu, olmadığı ve olamayacağı, daha önceki yıllarda gösterdiği ahval ve harekâtile sabitti.

Şu halde, ters ve fakat düşünenlerin karşısında, bunca hayret verici başarılar nasıl elde edildi: gereken tedbirler, gidilecek yol bilinerek, düzgün ve hale uygun tedbir ve program; metin bir idare, sarsılmaz bir iman ve inan ile, evcenlik etmeden, mütehammil bir ilerlemenin sonu çetin dağlardan sonra, şirin bağlara varmak olacaktı, nitekim oldu. Elbette koca bir milletin çektiği ıstırapı daha önceden özünde duymuş olmak, bu duyusla hakikî söyleyecek bir dile sahip bulunmak, bükülmez bir kola malik olmak bu arada esaslı şartlardandı. Bunlar ise zaten mevcuttu. Şimdi ben, bu büyük sonuh önünde eğilerek, bu eşsiz başarıları nasıl kutlulamam, bunu bize sunan eli nasıl öpmem, kelime oynacağı ve geçici bir duygu ile değil, tam bir isabetle ben ona nasıl (ulusal yalvaç) demem, şimdiye kadar olanları örnek tutarak daha parlak günler doğması ümüdile övünçüm ve sevinçim pek çoktur.

Bende olduğu gibi, hakikati görenlerde aynı duygu elbette vardır. Bu işte, gerçekli kabul etmek her insan olana, her Türküm diyene düşen önemli bir ödevdir. Cumhuriyet ebediyen yaşasın, var olsun.

Sinob Halkevi Başkanı M. T. Turan

Dıranaz dergisinin mes'ul müdürü Vilayet Ziraat Direktörü Ali Par

Büyük Millî Bayramımız Cümhuriyetin Yıl dönümü

Ali Ersoy

Cumhuriyetimizin On üçüncü yılında vatanın başarılmış önemli işlerinin sevinçleri, heyecanları içinde yaşadık. İtiraf edelim ki birinci Cumhuriyet Bayramımızdan bugüne kadar geçen on üç yıl kadar kısa bir zamanda siyaset, ekonomide, bayındırlıkta, kültürde hülâsa her sahada yapıldığını gördüğümüz yenilikler başarılan işler ögünülecek ve her biri için bayram yapılacak kadar değerlidir. Bu değerli işler inkılâp tarihimizin parlak sayfelerine yazılacak olan Türk medenî kabiliyetinin Türk enerjisinin her vakit söylemekle haz duyduğumuz eserlerindendir.

İşte, medeniyet sahasında milletlere alemdarlık yapan ve tarihte geniş ve azametli bir varlık sahibi bulunan Türk milletinin fitri kabiliyet ve zekâsı dünya medeniyeti karşısında bu mucizelerle gözleri kamaştıracak surette yeniden parlamıştır. her zaman teessürle söylüyoruz ki Türkün sönmez zekâsı millî yüksek hususiyetleri uzun müddet istibdadın baskısı altında uyuşturularak onun ilerlemesi, gelişmesi asırlardan kalma adetlerin düşüncelerin fanatik tazyiki ile men edilmişti. Bu hal bizim çağdaş milletlerden geri kalmamıza sebep oluyordu.

Büyük Halaskâr Türk vatanını kurtardıktan ve Türk devletinin istikbalini temin ettikten sonra terekkimize mani olan bütün engelleri kudretli elile yıkıp önümüze medeniyetin feyz ve terakki şahrâhını açtı.

Bu yol yuca Dahinin yüksek İdeolojisinin bir eseridir. Şüphesiz bu tarıkla biz Türkler muasır medeniyetin seviyesi üstüne çıkacağız. Cemiyetimizi bu yüksekliğe erdirmek inkılâbımızın gayesidir ülkümüz böyle bir

Dergimiz
Yazıcılarından
Ali Ersoy

irtikadır milletin bu mertebeye çıkması için Cumhuriyet makinası muntazam bir metolla ve süratla çalışıyor. İnkılâbımızın medenî ihtiyaçlara göre aldığı Dinamik seyr ise ileri hareketimize hız verdiğinden bu hedefe az zamanda varacağımıza kanaatımız kuvvetlidir. Artık biz ilmin, aklın insan cemiyetlerinin refahı için kurduğu cennet mefhumunun bir realitesi olan medeniyetin ulviyetine doğru merhale, merhale yükseliyoruz bizi bu nimetlere kavuşturan Cumhuriyetin kurulduğu 29 Birinci teşrinin her dönümünde onu kuran ve bugünkü varlığımızı yaratan Atatürke beslediğimiz saygı ve sevgiyi sonsuz minnet ve şükran hislerimizi açarak ne kadar sevinçle, heyecanla bayram tezahüratı yapsak yeridir.

Aziz Cumhuriyetimizin On Üçüncü Yıl Dönümü Angısı

13 Yıla 13 kıt'a

Yazan: Ferid Dikmen

Geleceği çok önceden bildirdi
Kutlu bir el çıkıp bütün doldurdu

Bu çelik Türk, bin çakmağa sürüldü
Çok taygundan, kasırgadan kurtuldu

Zehir oldu Türkün çok yıl içtiği
Ne idi o kanlı yaşlar saçtığı

Açlık çöküp susuz kaldı çöllerde
Ünlü savaşları gezdi dillerde

Türk bağrına nice oklar saplandı
Yurdum, yuvam tel, ağlarla kaplandı

(Türk) silkinip öz ülküyle doğruldu
Kesildi ses, ocakları devrildi

(Türklük esinler) (1) arttı sağladı
Kutlu bir el Türklük bağın bağladı

(Acun) (2) Türke olmuş iken bir zından
Sakaryalar..... nice iller kızıl kan

Sanki o (Alp aslan) doğup gelmişti
Yeniden mi tarih tekrar olmuştu ?

Olmaz denen nice işler oldu ya
(Türk) e gülen yüzler bütün soldu ya

(Türk) e saygı sunup bayrak açtılar
O zırhlılar... sanki sönüp, göçtüler

Boğazdan başı boş geçilmek yasak
Türk yokken bu kilit açılmak yasak

Nice girift, özlü işler düzeldi
(Türkün) ünü her tarafa yazıldı

(1) Esin ; Rüzgâr, (2) Acun : Dünya

Olmaz denen nice şeyler oldurdu
Nice düşman Türke mezar kazarken

Yatağında rahatlık yok... dürtüldü
Nice belâ denizinde yüzerken

Taş, dikendi avuçtan avuca geçtiği
Nice yad el, şen bağları bozarken

Çok Türk kanı çağladı hep bellerde
İl Türklüğe (yok) haritası çizerken

Çeşit çeşit ulus.. asker toplattı
Yarasından Türkün sızarken

Nice baykuşlara dibcik savruldu
Yerde, gökte gezip, kanat süzerken

Türk ölmedi diye düşman ağladı
İçli, dışlı almak eller çözerken

Şahlandı bir aşk, inanla o hemen
Türk çizmesi düşmanları ezerken

(Rumanos) un ordusuna salmıştı
Topu (Ankara) ya doğru çizerken

(Atatürk) le Türk aydın bol buldu ya
İçin için yadlar dudak büzerken

Ölgün gönül ile yoldan geçtiler
Korku salıp her limanda gezerken

Habersiz damla su içilmek yasak
Konferans toplandı bunu yazarken

Her kurulan pusu, pilân bozuldu
Bir zamanlar onlar Türkü üzerken

ULU BAYRAMIMIZ

İl Basımevi Dizicisi
Selâhattin AKDEMİR

Bu gün kutsal Cumhurluğun On üçüncü yılını kutluluyoruz.

Cumhurluğun Ulu Türk Ulusuna bahsettiği verimler sayılamıyacak kadar çoktur.

Cumhuriyetten evvel bu güzel Anayurdda Hak ve Adalet namına birşey yoktu. Zalim Padişahlar, aziz Türk Ulusunu bir köle sürüsü gibi kullandılar, ve bu mübarek Ulusa yapıldıkları hainlikleri bırakmazlardı, kendi rahatlıkları için milleti ayak altında ezdirmişler ve düşmanlara Vatanın tabii hükmünde olan boğazları açivermişlerdi.

Saraylarda keyiflerine bakarlar, Anadolu'da yer, yer yanan kalblerin kıpkızıl alevleri korkunç bir ürpertiyle

ufukları sarmıştı. On dokuz Mayıs 1919'da Samsuna ayak basan Ulu Atatürk Vatanın kuruluşu kadar kuruluşunda hazırlamıştı. İnönü'ler, Sakaryalar ve 30 Ağustoslar Ulu Başbuğunun Ulu günleridir.

Ey Ulu Türk! Bugün coşmak, haykırmak, ölçsüz sevinç, neşe duymak senin yaşamak kadar en büyük hakkındır. Çünkü (Hakkıdır hakka tapıp Milletimin İstiklâl) diye gür çağlayanlı ve demir sesli bir Ulu ATA'nın çocuklarıdır...

Bize bu büyük günleri yaratan ve yaşatan o benzersiz ATA'mızı derin bir vecit, sonsuz hürmet ve minnetle selâmlıyalım...

Millî törenimizde okuyucu yavrularımızın geçidi

ÜLKÜMÜZE BAĞLANMAK

Ali Par

Onüç yaşına basan Cumhuriyetimin kıymetli ülkesi yeni keşfedilen bir kıta arazi gibi saf ve temiz ve zengindir. Sinesinde taşıdığı madenler, ormanlar, münbit tarlalar, mer'alar bundan onüç sene evvel atıl bir halde kalan bütün kazanç kaynakları görülemiyor, işletilemiyordu.

Cumhuriyetimiz bir yaşından beri hergün ayrı bir görüş hergün ayrı bir ilerleyişle artık eski lâkaydlığı, cihaleti, tenbelliği, taassubu kırarak yurdun her köşesinde esaslı imar ve inkişaf yolunu tuttu ve onüç sene içinde on asırdanberi yapılmıyan işleri başardı ve bize gösterdi.

Demek ki demir vücudun çelik kolları ve ulusun toprakları ile oyna-

dıkça sinesinde sakladığı büyük kazançlarını vermekten çekinmiyor. Şu halde neden bu zengin topraklarımızdan kazanmıyalım. Bugün bazı köylümüzün ihmal ve takdirsizliği yüzünden ancak yaşayabilecek derecede ekmeğini bulması kendisinden başka ummun vaziyetile de alâkadardır.

Bunda paranın yokluğu hiç bir iş meydana getiremeyeceği kanaati ortaya atılıyorsa bu pek yanlıştır. (Ol mahiler ki derya içeredir deryayı bilmezler.) Dedikleri gibi bizler bütün hazinelerimizin üzerinde oturduğumuz ve onun üzerinde düşündüğümüz halde ayaklarımızın altındaki servet dolu bir halde olup isteyene vermek için

Evimizin Ayancık'daki Kepez ormanlarında telkik seyahatı

çalışmağa bağlı bir halde saklanmaktadır.

Define denilen şey eski adamların yerin altına gömdükleri paralar değil asıl toprağın içine karışmış çalışma kuvvetile meydana getirilen bir servet demektir. Bu serveti meydana çıkarmak için yalnız hükûmet parası, hükûmet yardımı değil birazda halkın kıpırdayışile temin edilmelidir.

Haniya: Memleketin kazanç arayıcı şahısları, zengini, agniyası bir azda sizler keselerinizi açıb fakir ve yardıma muhtaç köylünün kazanma yolundaki çalışmalarına yardım ediniz. Hem kendi kazancınızı ve hem de halkın kazancını yaradacak sizin paralarınızdır. Yalnız kendi meşru menfaatlarınıza değil bu ülkenin büyük evlâtlarile birlikte zengin olmaya çalışın ki yurd ve millet selâmet ve saadet görsün.

Memleket imarında en mühim yapılacak işleri doğurmak için evvelâ memleket zenginlerinin hep birden harekete geçmeleri lâzımdır. Bir elden yapılacak işin artık zamanı geçmiştir. Topluluk ve birlikle çalışmalıyız ki ülkümüzün içinde yabancıları kıskandıracak bir şekilde yaşamalıyız. Yoksa toprak bekçiliğinden yurd imar görmez yaşamak hayatı elde edilmez. Fakat yokluk içinde çalışmak için topluyacağımız kuvvet (damlaya damlaya göl olur) kabildir üç beş bir araya getirip çalışma vesaitini hazırlamak lâzımdır ki bu surette hep birden kalkınmış olabilelim.

İçtimai yardımlar sayesinde birleşen paralarla el ele verilerek ülkü hazinesinin anahtarını bulmuş oluruz

ki bu sayede memleketimiz mamur olur, çiftçimiz zengin olur, halkımız refah bulur. Bugün Cumhuriyetimizin bize bahsettiği bütün serbest çalışma programlarına yarayacak karada şimendüferlerimiz, denizde vapurlarımız varken ve bütün nakliyatımız gün ve saat içine girmiş iken neden istifade etmeyip bunların daha ziyade işlemesine ve çalışmasına meydan vermiyelim.

Topraklarımızdaki servetleri meydana çıkarmak için herşeyi yapmağa kadir ve hakim olan bugünkü Türkün kolunda kuvvet mi yok? Kendi kuvvet ve kudretimizle ecnebi yardımlarına tamah etmiyerek madenlerimizi, ormanlarımızı, topraklarımızı bihakkın işlettiğimiz takdirde yüksek kazançları meydana getireceğimiz muhakkaktır. Bunun için çalışma kuvvetini hep bir arada bularak fakir olan köylü ve çiftçilerimize yardım etmek üzere millî varlığımızın nümunelerini meydana getirmek için şirketler teşkil edilerek hayatı umumiyemizdeki kazanç yollarını arayalım.

Bu sayede ticaretimizi yükseltelim, zirai kooperatifler, millî arttırma sandıkları ile halk bankaları vücade getirelim. En tenbel ve en aciz ferdimize varıncaya kadar kat'i olarak millet adamı olması için çalışalım. Bu suretle iktisadî varlığımızı temin edecek müesseseler, fabrikalar meydana getirildikçe zirai, ticarî, sınaî işlerimiz başarılmış olacaktı. Halkımızın refahını ve memleketlerimizin mamuriyetini elde etmek için bütün varlığımızla ileri atılıb cesurane müteşebbis olmamız lâzımdır ki bu da bizim için bir ülkü borçudur,

Ülkümde

— Akınları bitmiyor hiç
Tomureuklar kudurdu...
Baharını dallardan
Ruhlara vurdu.
Gülüyor,
Gülüyordu,
Gülüyordu,
Nice bin çeşit,
Nice bin nevi,
Gönül ferî...

Ah ne güzel ? Zümrüt evi..
— Elbet elbet pek tabi
Onu tabiat doğurmuş..
— Ya nerde Sonbahar,
Nerde kocaman başlı kar.
— Onlar, ha onlar
Bu güzellikler içinde
Nefes çekmekte
Azrail elinde
Çırpındı
Çırpındı
Çırpındı..

Ona hiç kimseler yar olmadı
Eridi
Eridi
Eridi..
Nihayet
Kefenine
Gerildi..

Şimdi gözler süzüyor
Göklerde gezen süzgün gemiyi..
Orası gizli bir alem
Orası tabiatın bir evi.

— Ya sahibi ?
—
— Yok mu ?
— Var
— Peki adı
— Herkesin gönlünde gömülmüş
temel

Ounun adı altın heykel
Ki bu heykel, herkese bir eş ?
Ona derler hazreti güneş..

Köpürür ağzından
Kızıl bir alev kâinata,
Öyle kızıl bir alevki
Yapılmış sırlı anahtar

Öyle kızıl bir alevki
Sönmez bir alev

Mevsimleri o açar
İsterse kapar

Erindedir gemi
Güvenilmek olmaz ha....

M. İhsam
BİGA

VATAN UĞRUNDA

Güide Kars

Adil son gecesi idi. Köyünden yarın sabah erkenben ayrılacaktı. Halinde sakinlik çehresindeki güler yüzle konuşuyordu anne diyordu eğer ölürsem benim için ağlama emi? Bir defa düşün bu uğurda ölmek herkese nasip olurmu ben ağabeyimin intikamını alacağım. Eger almazsam alacağım Adilin Türklük ruhu kabarmış bu sözleri heyecanla söylüyor.

Annemde ağlıyor babamda sonra size dağın giderim ağlamayın ağlayarak değil güterek ayrılmalı sonra hatırına gelerek yüreği sızladığı gidip gelmemek var gideyim bir defa daha Kezbanı göreyim diyerek kaktı Kezbanın arkasında siyah bir entari ağlamaktan gözleri kıp kırmızı olmuş bir halde karşıladı. Adil bu hal ne böyle sil gözlerini bana ağhyorsun ama ben ölmegeme gideceğim yine geleceğim o vakitte ağlarmışın hele evlendiğin zamanlar.

Adil bu sözleri sırf Kezbanı teselli etmek için söylüyordu kendisi ondan fazla ağlamak ihtiyacını duyuyor fıkak erkeklilik gururuna yediremiyordu kalbinde mecrasını bilmediği sıkıntı vardı gidip gelememek ölmekten korkmuyordu nişanlısile sevdiği genç kızla evlenmeden ölürse.

Kezban ötenden ne düşünüyorsun Adil bey demesine aklı başına geldi hiç dedi çok yorgunum bana müsaade edin gidip yatayım yarın erken kalkacağım. Adil ayrılırken annesine

söylediği aynı sözü Kezbanada söyledi hiç üzülmeysin gittiğim yer ne kadar mukaddes ve şerefli, eğer ölürsem ne mutlu sana nişanlın vatan uğrunda şehit gidecek, Kezban kendisini zapt edemedi o gece sabaha kadar ağladı, hep ağladı. Adil oda ağladı. Ertesi gün bütün köyün delikanlıları şen şatır davullar arasında giderlerken geride kalan, anne, baba, çocuk, kardeş ağlıyorlardı.

İki kişi bir araya geldikleri zaman ilk sözleri Hatice bacısının Mehmetten mektup var mı diye acı, acı sorarlar mektup varsa o aune seviç içinde güler yüzle var der yaksa merak ettiğini söyler.

Adil gideli iki ay olmuştu vazifesini hakkile ifade ediyor arkadaşlar çabışalım ve galip geelim ana vatanımızı düşmanlara çignettirmiyelim di-yordu. Adilin mevkii arkadaşlarının ve zabıtlarının yanında yüksekli onun vazifeleri red etmediğini bilirler ve ona verirlerdi.

Yine harp şiddetle devam ettiği bir gündü Adil taburunda bulunan askerlerle beraber Allaha yalvarıyorlardı imdad, imdad bizi onların eline düşürme Allahım. Bu sırada Adilin yanında kendi köyünden Hüseyinin başına gelen bir bombadan ani surette öldüğünü gördüğü zaman hırs-ları daha fazla galeyana geldi unutma alçaklar elbette, intikam alan bulunur. Üç gü sonra bir gece nöbet beklerken

bir kaç korkak ses duydu acaba bun-lar kimdir bakalım dedi bunlar ordu-dan firar eden dört Ermeni askeri idi ve Türk toprağına kadar ne cesaretle gelmişlerdi. Taka tak Adil iki kurşun sıktı, onlar ne olduklarını bilemediler kurşunun nerden geldiğine bakınırken bir daha tak, tak, of aman bittim bir gümbürtü.

Geride kalan üç asker Adilin üz-c-rine koşullar kavga başladı Adil bir vuruşta bunları yere yatırıyordu kal-bindeki vatan aşkı ona daha fazla kuv-vet veriyordu, askerlerden birisi böyle olmaz ne kuvvet bu silâhlarımızla mü-dafaa edelim dedi bu sefer silâh ses-leri başladı Adil bir kaç yerinden ya-ralendi yine gururane Türklüğünü muhafaza etti, bağırma ve bir güm-bürtü daha birisi daha düştü Adil se-vindi şimdiden sonra ölürsemde gam yemem bu kadar intikam aldıktan sonra dedi ve yaraların tesirile yere düştü son gayretle kalan tek kurşunu da attı bununlada üçüncü asker ya-landi Ermeni askerleri kaçarken vay anasına vay ne kadar da kuvvetli şey-miş hepimizide yendi be dediler.

Sabahleyin oradan geçen askerler Adili al kanlar içinde yatıyor gördüler hemen hastaneye kaldırdılar yapılan tedavi'ler fayda etmedi akan kan dur-madı. Adil bir gün doktora yalvardı bey efendi size çok rica ederim benim köyüme bir mektup. Genç doktor Adi-lin halsiz halsiz söylediği sözleri yazdı, yaraların tesirile daha fazla dayana-madı son dakikalarında annesinin müş-fik simasını babasının ve Kezbanın, bu üç sevdiği şahsın yüzlerini görerek Allahına kavuştu.

Köyde bir gün Adilden mektup alarak sevinmişlerdi ne faydaki oku-nur okunmaz göz yaşları gökleri ve kalpleri deldi Hüseyinin annesi ve Adilin annesi iki şehit ana'arı başbaşa vererek ağladılar. Kezbanlada Hüse-yinin karısı unutulmıyan yaralarla kırık hayatlarıle kaldılar sonra birbir-lerine teselli verdiler eğer ağlarsak onların ruhları rencide olur, onlar vatan uğrunda mes'ut öldüler, istikle-canlarını verdiler, dediler. Kezban za-vallı genç kız daha nişanlı Adili çok severken muradına ermeden Adil intikam alarak ölmüştü.

AT

Şeref Kayaboğazi

At tek tırnaklı (Soliped) bir hayvandır. Atın büyük ataları bu günde Türküstanda yabancı bir halde yaşıyor. bunlara (Tarpan) diyorlar. Atı ilk önce yabaniyetten kurtaran, insanlara pek değerli bir arkadaş yapan büyük dedelerimiz olmuştur.

Türkler atı, at Türkleri uzak yerlere götürdü. At bu suretle bütün acıya yayıldı. (1)

At Türklerin medeniyete değerli bir armaganıdır.

Türklerde ata karşı özel bir sevgi vardır. Buda tabiidir.

Atın insanda neşe, heyecan uyanıran zerafetinden başka eski Türklerin pek ünlü binicilik, bahadırılık hayatında, süel tarihlerinde atın büyük yardım ve hizmetleri görülür.

Türklerin savaşları en çok atla yapılan hücumlardı. Bunlara İlkar veya Akın derler.

Gültekin Anıtlarında (Kepe) savaş menkabeleri anlatılırken ata ait fıkralar geçer.

Eski Türkler üç şeyin yabancıye verilemeyeceğini söylerlerdi:

Silh, Kadın, birde At.

Bu süz atın sahibi için ne derece değerli olduğunu anlatır.

Türk dilinde ata ait bir çok Ata sözleri vardır:

At binenin Kılıç kuşananın.

(1) Cenubi Amerika yerlileri ilk defa At üzerinde insanı gördükleri zaman bitişik zan etmişler, hayret ve korku içinde kalmışlardı.

At sahibine göre eşer.

Türk dilinde atın vassına aid bir çok tabirler vardır:

Binsek atı, yarış atı, alay atı, yedek atı, savaş atı, çulpa at.

Atın yörüüşleri hakkında eşkin (vaktile eşkinci alayı vardı) Rahvan, Tırıs.

Türklerin eski askerî teşkilâtı bu günkü suvari fırkalarına muadil olan Sipahi ocakları vardı. Sipahiler savaş için cins atlar beslemeğe mecbur idiler.

Türkiyede pek eskiden at pazarları (Borsa) vardı. İstanbul At pazarı Fatih zamanında kurulmuşdu. Bizans zamanı burası sığır borsası imiş.

Ata müteallık levazım yetiştiren Saraçhane de buraya yakındır.

Birde Anadolu tarafında Üsküdar da maruf At pazarı vardı.

At Asyada Türklerin Yürük (Çoban - Göçebe) hayatında önemli ödevler görmüşür: (At olmasa Türkler orada mefluç bir vaziyette kalırlardı).

Türlere tarihlerde yazılı büyük işleri gördüren, dünyanın bir çok yerlerini zıptettiren, İmpratorluklar kurduran, bir çok uluslara hüküm geçiren At olmuştur.

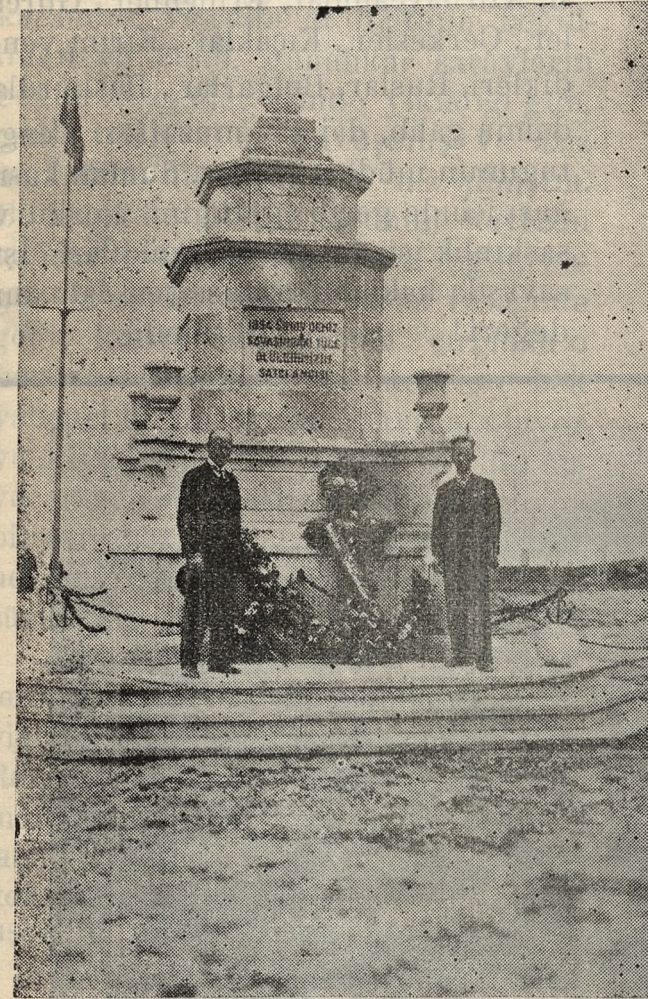
374 de Balamir Başbuğluğunda Vulgayı geçen, 451 - 452 de Galya İtalıyayı baştan başa çiğneyen Attilanın huylarını tarihçi Asyen Marselle şöyle tasvir ediyor:

« Yaya halinde savaşa muktedir

olm idıkları halde atli savaşda yorgunluk nedir bilmezler. Yıldırım gibi giden at üzerinde çivilenmiş gibi dururlar. Hayatlarını kâh alelâde kadin gibi yan bir durumda at üzerinde geçirirler, bir şey konuşmak için toplantılarını at üzerinde yaparlar. At

üzerinde alır, satarlar, at üzerinde yer ve içerler. Hatta uykularını bile atlarının boyunlarına doğru eğilerek uyurlar. »

1200 - 1400 tarihlerinde Cengiz, Teymür gürgân dünya zaferlerini ata

Camhuriyet alanındaki Şehitler Anıtı'nı evimiz tarafından Çel'nk konurken

Halkevi Sağışmanı ve M. Hususiye Müdürü Necip Yalçınkaay

Dergimiz Yazıcılarından Dilâver Can

borçludurlar. (2) Bizzat Teymür müdhîş bir binici idi.

Teymür hatıralarını bizzat özel kâ-tibi Şerafetddin Yezdî Teymürün 10 - 20 yaş arasındaki çocukluk, gençlik çağının en ateşli zamanlarını ata binmek, at koşularında bulunmak, silah kullanmakla, yüzüğün deliğinden ok geçirmek, iyi kılıç kullanmak daima ava gitmek olduğunu » anlatır.

(2) Cengizin kumandanlarından Cebe, Subutay 3 yıl içinde 25,000 atlı ile dünya kurulalı hiç bir suvarinin yapmadığı o meşhur akını (Zaid) muvaffakiyetle yaptı. Bir pişdar olan Cebe henüz 25, muavini subutay henüz 17 yaşına basmıştı.

Leon Kahon, Türk tarihine giriş eserinde: Ben savaş tarihinde bu 25,000 nin Semerkanddan Duf ırmağına kadar at koşdurmalarıyla kıyas edilecek hiç bir hareket bilmeyorum. Bu hiç bir savaşda görülmiyen bir alımane delilik, inceden inceye hesap yürüdülmüş bir masal, akıllı bir akılsızlıktır.

(Boyabaddan bir görünüş)

Türklerde binicilik en öndmli spor-du.

Teymür zabitlerinin tahsisatı - ni-zamnameye göre - atın kiymetile ölçü-lürdü. Güzide zaptaverlerin tahsisatı 2 - 4 at idi. Muhafız, saray perdedarları- nın 10000 ata kadar çıkardı.

Bu büyük fethin konakçısı olan suvariler ordunun geleceği yolun ko-nak yerlerini işaret edip geçdiler. Kar-sı, Azırbaycanlılar, Ermeniler, Gürcü-ler, Çerkesler, Kıpçaklar, Kırım vene-dikleri, Ruslar, Bulgarlar, Başkurdılar daima galib, daima muzaffer Cengiz tugunun müdhîş bir toz, duman kasır-ğası içinde geçib gettiğini korku ve şaşkınlık içinde görüp kaldılar! İşte savaşda hakikî Türk seciyesi işte anın değeri! (Bitmedi)

Türk oğlu sevin!..

Ş. Sami Kubilây

Ey Türk oğlu; bugün büyük bir bayramın var.. Yerden göke kadar sevinmek senin en aziz hakkındır. Sen bunu Sakarya kıyılarında, İnönü tepelerinde ve Dumlupınar ovalarında kazandın.. ve saltanat ifritinin boğul-duğu ve kanlı, günahkâr sarayların büyük zel'zeleler içinde yıkıldığı gün, geniş hürriyetine kavuşmuş ve aziz mukaddes ülküne doğru hız almıştın. Bu hızda bütün bir Acunun heyecan ve imanı toplanmıştı.. Türk oğlu, bu-gün damarlarında kaynaşan ve içinde geniş kanad şakırtılarıyla çırpınan o harukulâde sevinç tufanına işte bak yabancı bütün uluslar hayran oluyor ve gıpta nazarlarıyla bakıyorlar. Bu he-yecan ve coşma sana nereden geliyor biliyormusun? Obüyük Atandan.. İşte her taraf şanlı ve anlı bavraklarımızla süslenmiş, bütün Şarın yüzü gülüyor.

Asır dide ve efsanevî Sinob kale-lerinin köhne mazgallarından bile se-vinç ve neşe kahkahaları dökülüyor.. Resmî binaların cepheleri ampul kak-malarıyla donatılmış, dıfne ve çam dal-larının cana can katan bakir ve taze kokuları, Güzel vatanın bağrından fişkırmış birer armagandır..

Türk oğlu, bugün yalnız diriler değil o aziz ve mutlu ölülerde-ki bizim onlar ulularımızdır. Şehitlerimiz de bayram yapıyorlar. Kıp kızıl kefenleri-

nin kanlı sorguclarile bezenmiş olan bu büyük vatan çocukları mis ko-kulara bürünerek coşkun ve sevimli edalarile bu büyük bayramı seyredi-yorlar. O azizlerin büyük ruhları bu-gün bizim ta iliklerimizde ve damarla-rımızın içinde kaynaşmış bulunuyorlar.

Dergimiz
Yazıcılarından
Ş. Sami Kubilây

Türk oğlu, sen yaratıldığın gün-denberi tarihin en büyük evladısın, ve bütün ulusların başı bulunuyorsun. Bugün semalara yükselteceğin coş-kunluk sesi " hilâl " ve " Yıldız " na kadar çıkacaktır.

Ey Türk oğlu; İşte bize bu büyük günü yaratan, bizi büyük vatanımızda hür ve adalet içinde yaşatan o eşsiz altın başı o emsalsiz varlığı, Atatürk, ü-müzü bütün hörmet ve minnetle selamlar o büyük dehanın önünde he-pimiz boyun eğerez...

Sinob Zeytin Ağacı

Edremit: N. Dunder

Çevresinden uzak kalmış sevimli bir diyarın; yadında bile doyulmaz bir zevk, irişilmez bir heyecan vardır. Oradan kopup gelen en küçük bir varlık o heyecanı sonsuz bir zevk içinde yaşatmağa kâfi gelir. Uzaktaki sevgililerin bir haberi, bir mektubu gibi....

İşte bende; ne vakit «Dıranaz» ı alsam aynı heyecanı duyar ve aynı zevkle onun her satırını «Yudum, yudum içer gibi» okurum. Bilinen muhit, tanınan kalem ve sevilen simalar... İnsana ne doyulmaz bir okuma iştihası veriyor.

Yine böyle zevk içinde yüzdüğüm, Mısırdan Kenan iline ulaşan Yusufun

kokusu tesirini duyduğum bir gündü. O zevki bende yaratan o kokuyu bana ulaştıran «Dıranaz» parmaklarımın arasına yaslanmış ve satırlarını gözlerime bir muakis yapmıştı.

Sinobda zeytinliğin inkişafı hakkındaki bir yazıya gözlerim saplanıp kalıyor. Okuyorum, düşünüyorum, kafam işliyor ve gözlerime bir perde çekilen on senelik mazi yavaş, yavaş sıyrılıyor. Şimdi daha iyi görüyorum.

Yarım adanın bir kısmını süsleyen ve İl çevresinin sahil ve Gerze taraflarında her sene kesilerek yakılan bir sürü zeytin ağacı enkazı... Zavallı servet kaynakları.. Zalim bir baltanın kıyıci zarbeleri altında inliyerek can

(Gerzeden bir görünüş)

veriyor. Hem nevinin başka diyarlarda kazandığı kıymet, itibar ve bakımı yanında beşerin umulmaz bir ihmal ve zulmle karşılaşılıyor.

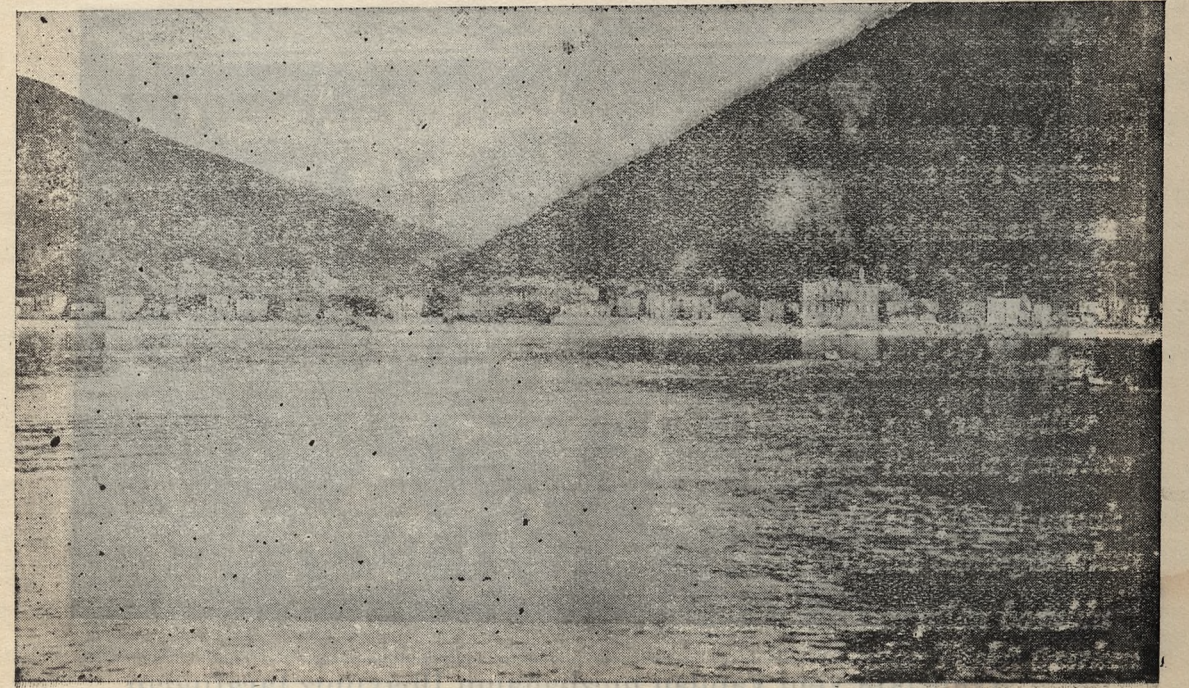
Fakat; bu yazı, bana kuru duran servet damarlarının yolunu açmak için vurulan ilk kazma sesi hissini verdi ve Kırstof Kolombin aylardan sonra karayı görünce bağırması gibi beni de haykırttı. Buldun... buldun... didim.

Sinobun ekonomî durumuna bam başka bir yön verecek olan bu yol açılmalı ve bu menba akmalıdır. İklim faktörleri itibarile dünyanın pek az kısmına nasib olan bu tarihî ve kıymetli ağaç Sinob Ülkesinde de varlığını duyurmalı ve gelecekte Sinobu anarken «Zeytin istihsalı yatağı», olarak akla gelmelidir.

Zeytinin kıymet ve ehemmiyetini uzun uzadıya yazmağa kalkışmak; bili-

neni tekrarlamak kabilinden füzulî olur. Yalnız; sırf bu ağaç yüzünden geçinen ve her sene Avrupadan milyonlar getiren küçük bir Ege kasabamızın zeytin durumundan bir nebze-cik izahat vermekliğim bile maksad temine kâfi gelir.

Edremit: Sahilden on kilometre içerde Ege bölgesinin bir kaza merkezidir. Elli beş parça köyü ve 192000 dekar zeytin sahasında iki milyona yakın zeytin ağacı vardır. Senevi «var yok seneleri vasatısı» yirmi milyon kilo dane istihsal ve bundan da beş milyon kilo yağ elde olunmaktadır. Bugünkü rayice göre asgari olarak kilosunu 40 kuruştan hesab ederssek memlekete bu yüzden her sene iki milyon lira getiriyor demektir ki: Bunun iktisadî bakımından büyük kıymet ve değeri olduğu aşikârdır. Böyle daimi bir gelir menbaı olan bu bölgede

(Ayancıktan bir görünüş)

de iktisadî buhranlar bittabi tesirsiz kalmağa mahkûmdur.

Zeytin idrâk mevsimi gelince kaza ve köylerinde «36» fabrika faaliyete geçer. Zeytin yüzünden tüccar, çiftçi, amele, kadın, çocuk velhasıl bilâistisna çalışmak isteyen her ferd iş bulur ve para kazanır.

Zeytin yetiştirilmesine Sinob gibi iklim itibarile müsaid olup ta muhitleri yabancı ve ehli zeytin ağaçları ile dolu olan ve fakat; bakımsızlık yüzünden lâıyık derecesinde istifadelene miyen Mersin, Antalya vesaire gibi Akdeniz kıyıları son seneler içerisinde zeytin ağacının islâh ve teksirine büyük bir önem vermişler ve Edremit havalisinden her sene celbettikleri yağ nev'ine aid kalemlerle yabancı ağaçlarını ehlileştirmeğe ve yine mezkûr muhitten götürdükleri ustalara

ehli ağaçlarını imar ve tımar ettirip verimli bir hale getirmeğe başlamışlardır.

Zeytin için aynı şartları ihtiva eden bu bölgeler bir hızla çalışırlarken Sinobun seyirci kalmasına bilmem cevaz verilir mi?... Sinobun aşıkları, Sinobun yerlileri, Sinobun yükselmesini isteyen münevver gençleri buna hiç bir vakit cevaz veremez ve susamaz.

Tütün eski değerini kaybetmiş; kerestecilik sermaye ve fabrikasyon haline inhisar etmiş olan bir muhitte Ziraatî Umumiye ve müteferrik istih-salât ile Sinobun iktisadî alanda yükselmiyeceği ve binaenaleyh başkaca gelir menbaları aramak zaruretinde bulunduğu gün gibi açık bir hakikattir.

Halbuki böyle bir menba aramak zaruretinden Sinob uzak bulunuyor. Çünkü o menba onun sinesinde saklıdır. ve mevcuttur.

Ayancıkta yeni yapılan mezbananın İlbaşımız tarafından açılma töreni

Sinob, Gerze ve Ayancığın sahilinden 15-20 kilometre dahile kadar olan kısımları bu feyizli ağaçla bezendiği gün Sinobda ekonomi devrim başlamış olacaktır. Bunu görmeği istemek her fert için bir gaye olmalıdır.

Ben buna kani olarak ve önümüzdeki «Dikme ve imar» mevsiminde Vilâyette bir (Zeytin seferberliği) yapılmasını teklif ederek diyorum ki:

Eski bir hurmetkârı bulunduğum yazı sahibi Tefvik Turanın vurduğu bu kazmanın arkası gelecek ve bu yol el birliği ile açılacaktır.

Meslekdaşım Nuri Dünderin Sinob Zeytinciliği hakkındaki bu yazısı çok yerinde olduğu ve Sinob İlinin ekonomi durumunda pek mühim rol oynayacağını her vakit bizde söylediğimiz gibi pek tabii olarak yazının ehemmiyeti dolayısıyla bu nüshamızda dercettik. Şurası muhak-

kaktır ki: Bundan yirmi sene evvel Sinob ve Gerzede memleketin yağ ve dane ihtiyacını tamamen verdiği gibi kısmen etrafına da dağıtmıştır. Ancak bakımsızlık yüzünden arız olan hastalık neticesinde zeytin ağaçlarının kurumuş olduğunu gören bahçe sahipleri bunları kökleyip yerine senesinde iyi para getiren tütün ziraatına başlamıştır. Maahaza memleketin esaslı bir geliri olan zeytinciliğin tamamile yok edilmesinin önüne geçilmiş dört senedenberi bir tek zeytin ağacı kesilmediği gibi bilâkis arttırılması cihetine gidilmiştir. bugün halen yine Gerzenin yalı boyları ile Sinob Yarımadasının bir kısım yerleri imar ve tımar görmek suretile eski süslenme vaziyetini almıştır.

Meslekdaşımın tamamile yok edildiği korkusundan hasıl olan teessürlerini izale etmekle beraber yakın bir atide aradıklarını bulacaklarına emidim.

Sinob Ziraat Direktörü Ali Par

Sinob - Gerze Halkevi voleybol takımları (İlbaşımızın himayesinde)

Deniz ve Ben

*Bu akşam pek durgunsun ey içimin aynası!
Senin de yüreğin bir acı ile mi yandı?
Benimki yıllardır çektiğinden usandı;
Çarptı eski hıncıyla döküldü bütün pası..*

*Aksoylu dalgaların neden küskün gibidir?
Bu ezici akşamda bende biraz can varken:
Ümid veren gülüşü yine ordan varken
Mutlu sandığım akşam şimdi her dün gibidir.*

*Deniz, benden bu akşam, ayrılın bir eşmisin?
Bu sağır duruşunla sen de bir kalleş misin?
Sevdiğim gününe sen göz yuman bir körsün.*

*Dalgaların döğsün şu oturduğum kayayı.
Er seslerin ürkütsün bize sırtın ayı.
Kapla şehrin üstünü bunu da Tanrı görsün!*

Cihad Rüşdü
932, İstanbul - Aksaray

Evimizde temsil edilen Kozanoğlu piyesinden bir sahne

Evimizin bu yıl içindeki çalışmasından bir yaprak

Evimizin 9 Şubesi olup Bu şubelerde 410 kayıtlı üye vardır. Bu arkadaşların meslekleride şunlardır:

2 Doktor, 2 Avukat, 61 öğretmen, 16 Tüccar, 98 İşçi, 11 Çifçi, 72 güzel san'at ve 144 sair meslek erbabındandır. Bu şubelerin hepiside üzerlerine almış oldukları ödevlerini programlı olarak hızla çalışmak yolundadırlar.

Eevimiz geçen yılki Cumhuriyet Bayramından beri bir yıl içinde muhitine her yönden faydalı olmağa çalışmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçların özleri aşağıya sıralanmıştır:

1 — Evimizin Yönetim kurulu bir yıl içinde 51 defa toplantı yapmış ve toplantılarda gündelikteki işler üzerinde incelemeler yaparak karara bağlamıştır. Şubelerin Yönetim kurullarında haftalık ve aylık toplantılarını düzenli ile yürütmüşlerdir.

2 — Evimizin Temsil kolu bir yıl içinde Milli eserlerimizden 22 piyes temsil etmiş ve bu piyeslerde vazife almış arkadaşlar büyük becergenlikler göstermişlerdir.

Bu temsilcileri 8500 kişi seyir etmiş ve bir defa gerzede verilen temsilde ise 1700 vatandaş hazır bulunmuştur.

3 — Evimiz salonunda bir yıl içinde 23 Konser verilmiş ve bu konserlerde 6700 dinleyici hazır bulunmuştur.

4 — Her hafta tertib edilen dürlü konularda Konfranslar verilmiş ve bu konfransların sayısı bir yılda 42 olmuş-

tur. Konfranslarda hazır bulunanlar ise 9760 dır.

5 — Bir yıl içinde Sinobda Donanmamız müratı ile Bafra ve Gerze Halkevleri gençleri ile Futbol ve Voleybol maçları yapılmış ve bir defa da Gerzede Gerze gençleri ile Voleybol maçı yapılmıştır ve güzel havalarda ise her gün alanda gençlerin bedeni hareketleri devam etmektedir.

6 — Bu yıl Evimiz salonunda 34 defa danslı aile toplantıları yapılmış ve bu toplantılarda 2500 Bayan ve 2610 Bay bulunmuştur.

7 — 4 üncü Dil kurultayına Evimiz namına bir belge gönderilmiş ve dil üzerindeki çalışmalarımızın yüksek vesifları raporlanarak genel merkeze sunulmuştur.

8 — Bu yıl iki defa daktilo kursu açılmış ve bu kurslardan 25 Bayan tasdikname almıştır.

9 — Fransızca kursuna 80 genç devam ederek bu lisan üzerindeki bilgilerini artırmışlardır.

10 — Resim kursuna 10 genç dahil olmuş, Yağlı boya resimleri üzerinde çalışmışlardır.

11 — Genel Hapisanede açılan okuma, yazma kursu çok önemli olmuş ve bu kursta ders alan cezalılardan 45 vatandaşın tasdiknameleri törenle dağıtılmıştır.

12 — Keman ve Pişano kursları muvaffakiyetle devam etmektedir. Bu

kurslarda çalışan 15 Bayan arasına verilen konserlere iştirâk etmektedirler.

13 — Bando takımının gün geçdikçe bilgisi artmakta ve noksanları tamamlanmaktadır. Bandoda ödev almış gençler törenlerde, millî günlerde ve bayramlarda bandonun heyecan yaratan terennümatı ile Sinob için büyük bir varlık olduklarını göstermektedir.

14 — Bandodan ayrılan caz takımı ve millî saz takımında büyük bir ihtiyacı karşı gelecek bir mükemmeliyete girmiş gibidir. Balolarda ve toplantılarda mevcutliyetlerinin kıymeti tebaruz etmektedir.

15 — Evimizin radyosu her akşam salona gelenler ile parkda toplanan halka opörler ile muntazaman neşriyat yapmıştır.

16 — Evimiz köylü ile daimi bir surette ilgilenmiş ve Nahiye merkezlerine gidilerek faydalı konferanslar verilmiş, hastaları muayene edilmiş kinin dağıtılmış ve reçeteleri parasız yaptırılmıştır.

Okuma odasında bulundurulmuş bir işyar köylülerin istidalarını yazmakta devam etmiş ve hükûmetteki işleri kovalanmak gibi kendilerine her türlü kolaylıklar gösterilmiştir.

17 — Evimiz Deniz sporlarına da önem vermiş sandal yarışları, yüzme yarışları yaptırmış ve bunun geliri ile 40 fakir çocuğun sünnetlerinde nakdi yardımında bulunmuştur.

18 — Evimiz millî törenlerde geniş ölçüde katılmış ve tarihe mal olmuş Türk uluları için geceler tertip etmiştir.

19 — Evimiz muhtelif vesilelerle limanımızı ziyaret eden Donanmamızın kumandanı, subay ve mürettebatı ile çok ilgili olmuş, kendilerine salınumuzda çay vererek karşılıklı tezahurat ierasına vesile olmuştur.

20 — Evimizin Kitap Sarayının kitap sayısı 1450 olmuş ve bu eserlerden halkın istifadesi için salonda mütalâa saatleri ayrılmış ve kitaplar usulüne göre tasnif edilerek bir çoğu ciltlenmiş ve okuyucuların istifadesine konulmuştur. Kitaphanede bir yıl içinde 5742 vatandaş türlü eserleri okumuştur.

21 — Evimizin bütün ihtiyaçları karşılayacak evsafa sipor alanı yok idi bu noksanın ortadan kaldırılması için şehrin en müsait bir mevki olan eski yangın yeri tefrik edilmiş ve perojesi yapılarak sahanın tesviyesine başlatılmıştır. Bu sahanın önünde birde deniz havuzları yapılması kararlaştırılmış ve bununda perojesi hrzırlanmıştır. Bu her iki tesisat tamamlandıktan sonra Sinob hem deniz ve hem kara siporları için en önemli bir merkez olacaktır.

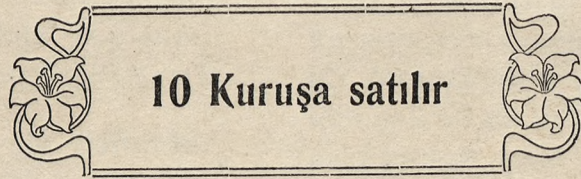
22 — Evimizin her ayın sonunda çıkarılan Dıranaz dergisi bir hali mükemmeliyette intişarına devam edilmekte bulunulmuştur.

Sinob Halkevi yeni çalışma yılına girerken geçen yıllardaki tecrübelerine dayanarak Yurd için, Türk ulusu için daha verimli bir sonuca erdirmek amacı ile hiç durmadan mesaisine devam edüp gidecektir.

Dergimizin Yıllığı (100) Kuruştur

Mesul müdürü : Ali Pa

10 Kuruş'a satılır

Vatandaş !

Yurdseverliğin aynası olan Dergimiz, kıymetli yazılarınızı sevinçle karşılar.

Bütün yazılar ve müracaatlar Sinob Halkevi Neşriyat Direktörlüğüne yapılır.

İTİZAR : Bu nüshamıza bir çok arkadaşların gönderdiği yazılar Dergimizin makinede basılmakta olduğu bir zamanda gelmiş olduğundan dere edilemediği cihetle beyanı itizar olunur.

TASHİH : Dokuzuncu sayımızın on ikinci sayfasında ki « Uzak hayal » da birinci satırındaki tak (tek) olacaktır ve yirmi beşinci satırında akup giden kelimesinden sonra « seneler » kelimesi konulacaktır.